

opinie

Jeugdloon treft ook ouderen

Paul den Ronden

CEO Tentoo, payroll specialist

De VVD blokkeerde het plan van Asscher om het minimum jeugdloon te verhogen. De PvdA, SP en GroenLinks pleiten al langer voor het gelijktrekken van het loon van jongeren met dat van volwassenen. Maar zonder steun van de VVD blijft het huidige minimum-jeugdloon bestaan.

Dat jongeren niet meer gaan verdienen, is gek genoeg goed nieuws voor jongeren. Iets wat je misschien niet verwacht, is dat het er ook waarschijnlijk voor zorgt dat er minder ouderen aan de slag zullen gaan in de horeca en detailhandel.

Het is een nobel streven om op te komen voor jongeren. Toch zou verhogen van het minimum jeugdloon er in de praktijk voor zorgen dat veel jongeren zonder baan komen. Het Centraal Planbureau bevestigde dit in een advies, waarin het stelde dat jongeren niet meer aan het werk zouden komen als werkgevers de lonen verplicht moeten opkrikken. Het grote voordeel, dat ze relatief goedkoop zijn, zou dan verdwijnen. Meer werkgevers in de horeca en detailhandel hadden de dan relatief dure jongeren hoogstwaarschijnlijk ingeruild voor goedkopere 65-plussers.

De overheid realiseert zich dat steeds meer 65-plussers willen doorwerken. AOW'ers zien het niet zitten om achter de geraniums te belanden en veel van hen moeten hun inkomsten aanvullen voor bijvoorbeeld een vakantie.

De overheid faciliteert de wens van AOW'ers om door te werken met de Wet Werken na AOW, die komend jaar van kracht wordt. Hiermee wordt het voor ondernemers aantrekkelijker om 65-plussers in dienst te nemen of te houden. De opzegtermijn van hun contract is bijvoorbeeld één maand en de loondoorbetaling bij ziekte wordt teruggebracht naar dertien weken (in plaats van twee jaar). Daarbij hoeven werkgevers geen sociale premies te betalen, wat AOW'ers 15 tot 20 procent goedkoper maakt dan reguliere werknemers.

Doordat de VVD het minimum jeugdloon graag behoudt, blijft het in dienst hebben van jongeren relatief goedkoop. Daardoor worden jongeren niet snel ingeruild voor 65-plussers. Ik doel vooral op jongeren die werkzaam zijn in branches waar de loonkosten zo laag mogelijk worden gehouden, zoals de horeca en de detailhandel. De VVD kiest er daarmee terecht voor om de werkgelegenheid van jongeren op peil te houden. In de horeca- en detailhandel vindt dan ook voorlopig geen verschuiving in de werkgelegenheid plaats van jong naar oud.

Lager jeugdloon voorkomt inruil jong door oud

Het begrip allochtoon voldoet niet meer en sluit mensen uit, vindt **Arjen Leerkes**. Hij munt het begrip 'eerstegeneratie-autochtoon'.

Allochtoon is vaak ook autochtoon

Spakenburg, 1968. Twee Turkse gastarbeiders zijn herenigd met hun echtgenotes, en hebben daarom bloemen gekregen van de burens. FOTO RUUD HOFF, ANP

Deze week verscheen het SCP-rapport 'Werelden van verschil', waaruit blijkt dat de helft van de Turkse en Marokkaanse Nederlanders zich geen volwaardige burger voelt. In een reactie legde minister Asscher (sociale zaken) de oorzaak deels bij Geert Wilders. Ook riep hij Turkse en Marokkaanse Nederlanders op om volwaardig burgerschap 'op te eisen', waarin een recente uitspraak van premier Rutte lijkt door te klinken dat migranten zich 'zullen moeten invechten'. Er is echter iets wat ook de overheid zou kunnen doen; iets wat morgen en vrijwel kosteloos kan, en wat toch een wereld van verschil zou kunnen maken. Er woedt al geruime tijd een discussie over het begrippenpaar 'autochtoon/allochtoon'. Er is waardering voor de termen, die nuttig zijn gebleken bij het beschrijven van de maatschappelijke positie van herkomstgroepen, en het integratiebeleid. Maar er is ook zorg dat ze uitsluiting stimuleren. Taalfilosofen zouden spreken van 'performatief' taalgebruik: de termen benoemen, maar brengen ook iets teweeg. De (nakomelingen van) migranten met een niet-Nederlandse herkomst worden op afstand geplaatst.

De term 'allochtoon' is ingevoerd naar aanleiding van een rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid uit 1989. Men zag de voordelen van die term ten opzichte van 'vreemdeling' (een juridisch begrip dat naar nationaliteit verwijst) en 'immigrant' (een demografisch begrip voor personen die naar Nederland migreerden), en vond het een goed instrument om de integratie te bevorderen, ook nadat migranten de Nederlandse nationaliteit verwerven.

Een 'allochtoon' is: een in Nederland woonachtige persoon van wie minimaal één ouder in het buiten-

land is geboren. Wie aan deze definitie voldoet en in het buitenland is geboren, behoort tot de eerste generatie. Wie eraan voldoet en in Nederland is geboren, behoort tot de tweede generatie. Autochtonen zijn personen van wie beide ouders in Nederland zijn geboren, ongeacht hun eigen geboorteland.

Het wringt

Het probleem is vooral dat 'allochtoon' nu niet alleen migranten aanduidt (van wie de ouders geen Nederlandse herkomst hebben), maar ook hun kinderen. Het wringt dat een deel van degenen die in Nederland zijn geboren en getogen 'autochtonen' zijn, terwijl anderen, voor wie dat ook geldt, 'allochtonen' zijn. Bij de 'eerstegeneratie-allochtonen' is de term 'allochtoon' verdedigbaar. 'Allochtoon' betekent 'van een ander land' of 'van andere aarde' – van het Griekse 'allos' (ander) en 'chthoon' (land, aarde) – en kan best slaan op mensen die buiten Nederland zijn geboren en ook geen in Nederland geboren ouders hebben.

Mijn voorstel: noem 'tweedegeneratie-allochtonen' voortaan 'eerstegeneratie-autochtonen'. Door verschillende generaties autochtonen te onderscheiden, in plaats van verschillende generaties allochtonen, wordt uitsluiting verminderd. Registratiepraktijken hoeven nauwelijks te veranderen, wat niet onbelangrijk is gezien de wetenschappelijke en beleidsmatige opbrengsten ervan.

De nieuwe definitie van allochtoon wordt: een in Nederland woonachtige persoon die buiten Nederland is geboren en minimaal één in het buitenland geboren ouder heeft (er kan ook als voorwaarde worden gesteld dat beide ouders in het buitenland geboren moeten zijn).

Autochtoon wordt: een persoon die in Nederland is geboren of die twee ouders heeft die in Nederland zijn geboren (of: die minimaal één in Ne-

derland geboren ouder heeft).

Soms blijven we typen autochtonen (in de nieuwe definitie) onderscheiden naar herkomst, zoals nu gebeurt bij de allochtonen. De 'tweede generatie Turkse allochtonen' gaat dan bijvoorbeeld heten 'eerste generatie autochtonen van Turkse herkomst'. Dit levert categorieën op die aansluiten bij etnische zelfcategorisering: veel mensen met een migratieachtergrond identificeren zich met Nederland én het herkomstland.

Het blijft ook mogelijk om iedereen van bijvoorbeeld Turkse origine aan te duiden. In plaats van eerste- en tweedegeneratie-Turken spreken we van 'personen van Turkse herkomst' ('allochtonen en eerstegeneratie-autochtonen'). De huidige 'autochtonen' noemen we 'meerdere-generatie-autochtonen' (hun herkomst wordt niet verder gespecificeerd).

Verwarring

Dit voorstel lijkt misschien op het idee om allochtonen voortaan 'nieuwe Nederlanders' te noemen, maar dat heeft het terecht niet gehaald. Er ontstaat dan namelijk verwarring tussen herkomst en nationaliteit.

Want zelfs als we alleen tweedegeneratie-allochtonen 'nieuwe Nederlanders' zouden noemen, dan duiden we daarmee ook mensen aan die helemaal geen Nederlanders zijn en die de Nederlandse nationaliteit misschien helemaal niet ambiëren (denk aan hier geboren Poolse kinderen van Poolse arbeidsmigranten). In tegenstelling tot Amerika heeft Nederland geen *birthright citizenship*.

Sommigen zullen vinden dat de tweedegeneratie-allochtonen nu te gemakkelijk tot de autochtonen worden gerekend, terwijl zij dat misschien niet hebben 'verdiend'. Een overheid kan echter beter worden beticht van maatschappelijke insluiting, dan dat ze categorieën hanteert waarmee een aanzienlijk deel van de eigen burgers zich voelt uitgesloten.

Arjen Leerkes

socioloog bij de Erasmus Universiteit Rotterdam en onderzoeker bij het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum (WODC)